

no 643 (R.T) 3 Martie 192

A 12538

177846

PAUL I. PALMA

ORAȚIUNE FUNEBRĂ

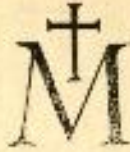
*Ținută la 12 Februarie 1892 st. n. în Biserica Catedrală
a S-tului Iosif din București*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

E. S. MONSENIORELE

PAUL I. PALMA

ARCHIEPISCOP LATIN DE BUCUREȘTI

ORAȚIUNE FUNEBRĂ

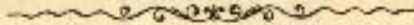
*Ținută la 12 Februarie 1892 st. n. în Biserica Catedrală a S-tului
Iosif din București*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

DE

Dr. DEMETRIU RADU

PROTOPOP ONORAR

BUCUREȘȚI

TIPOGRAFIA GUTENBERG JOSEPH GÖBL

23. — STRADA DOAMNEI — 23

1892

E. S. MONSIEUR

PAUL I. PALMA

ARCHIEPISCOP LATIN DE BUCURESTI

177846

ORATIUNE FUNEBRA

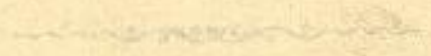
Printed in Bucharest by the 'Cultura' Press

BCU Cluj / Central University Library Cluj

DR. PALMA

1911

BUCURESTI

TIPOGRAFIA GUTENBERG ARANDJEU

1911

1911

Domnilor,

Sfârșindu-se curând aș plinit ani îndelungați. Sap. 4, 13.

Rezemat de o piatră solitară, sta meditănd asupra ruinelor sfintei cetăți unul dintre cei mai iluștri profeți din Israil: contemplanse în lung și în lat pustiul atâtor monumente străbune; suspinase în lacrimi pentru distrugerea majestosului templu, pentru împrăștiarea și nimicirea mărețelor lui construcțiuni și ornamente, când de-odată din pieptu-și sfâșiat de durere izbucniră amarele cuvinte:

— O scumpa mea Patrie, ce s'a ales din strălucirile ce te făceau odată desăvârșirea frumuseței, bucuria a tot pământul? Unde este acea mulțime de bărbați venerabili, cari formau mândria sinedriului teș; unde este și pleiada glorioasă a neinvinșilor apărători ai vetrelor străbune? Unde este ceata sfintă a fiilor lui Levi, cari țineau nestins focul sanctuarului, aduceau jertfele și cântau măririle Dumnezeului părinților noștri? Pentru-ce aceste piațe vaste, aceste strade sacre ce duceau poporul la casa Dumnezeului lui Iacob, acum gem triste și deșarte?... Ascultă cu nerăbdare, dar alt răspuns nu primește decât o murmurare jalnică a sfințelor cuvinte ce se resfrângeau printre ruinele Sio-

nului : *Omul deșertăciunii s'a asemănat și zilele lui ca umbra trec* ¹⁾).

În împrejurări deosebite, adică nu dintre ruinele ci chiar de la sfintele altare și din bolțile minunate ale acestui templu, mult mai strălucit după mărimea tainelor ce se săvârșesc într'ensul de cum a fost cel solomonic, și nu din mijlocul pustietății, ci printre sunetul sacrelor bronzuri și armonia harpelor creștine, dar vai ! că tot cu aceeași tărie ni se dă și nouă astăzi răspunsul ce umplu de o durere și mai mare inima măhnitului Profet.

Zilele lui ca umbra aū trecut, auzirăm intonând clerul devenit orfan de cela ce îi era lumina, scutul și tăria în luptele sacrului minister : *zilele lui ca umbra aū trecut*, răspunde murmurul tainic a mi și mi de suspinuri ce se înalță către ceriū din inimele credincioșilor lipsiți de cela ce le era Păstorul vrednic, Părintele iubitor și pururea înflăcărat de binele lor ! *Omul deșertăciunii s'a asemănat și zilele lui ca umbra trec.*

Chiamat a mă face ecoul acestor regretări prea viue și interpretele sentimentelor de stimă și de recunoștință profundă ce se datoresc virtuților și operilor lui, eū mă tem fôrte, d-lor, că 'mi va lipsi nu numai vivacitatea colorilor, ci și forța deplină spre a împleti din tôte acele sentimente nobile coróna de laude meritorie ce se cuvine unui bărbat atât de ilustru, unui Arhiepiscop atât de zelos, cum a fost *E. S. Monseniorele Paul Iosif Palma, Arhiepiscop latin de București*. Pe de o parte însă mă va incurajia bună-voitorea d-v. indulgență, iar pe de alta, eū voiū avea liniștirea de a nu fi profanat sfințenia acestui loc cu niște accente de adulațiune saū de exagerare, cari în loc să ilustreze, întunecă numai virtutea și meritele cele adevărate.

¹⁾ Ps. 143, 4.

Născut în Roma la anul 1830 dintr'o onorabilă familie și devenit în scurtă vreme orfan de tată, tinerul Paul din cea mai fragedă etate fu îndreptat pe căile virtuții și ale pietății creștinești de prea iubită sa muma, Maria, o femeie cunoscută în totă Roma pentru practica aceluiași virtuți, una dintre acele adevărate matrone venerabile, cari onorează așa de mult numele de roman și de creștin. După terminarea studiilor primare și secundare în atât de renumitul Colegiu Roman al Părinților din ilustra Societate a lui Isus, unui tiner, înzestrat de Dumnezeu cu o minte ageră și pătrunzătoare, împodobit cu cei mai străluciți lauri ai școlii și spriginit de numele și putința unei familii onorabile, îi stăteau deschise toate căările ce duceau la cele mai înalte onoruri eclesiastice și civile ale Metropolei creștine.

Cu toate acestea tinerul Paul, în etatea cea mai frumoasă a vieții și prin cel mai mare act de libertate de care e capabil omul, făcând de sine un sacrificiu cu atât mai simțitor, cu cât că era de întreaga sa persoană și de întreg viitorul splendid ce-i suridea în lume, și la 1855 intră ca novitiu în Congregațiunea religioasă a S-tului Paul dela Cruce. Părăsi astfel lumea cu deșertăciunile sale și se retrase în liniștea cea senină a mănăstirei. Să nu credeți însă, d-ilor, că prin acesta el ar fi încetat de a fi un membru folositor societății omenești, pentru-că instituțiunile monachale, inspirate de adevăratul spirit creștinesc, la urmă nu sunt decât tot atâtea palestre sacre unde omul, prin rugăciune se curățește spre a putea atrage mai ușor bine-cuvântările ceriului preste frații săi din lume, iar prin studiu și prin mortificațiune, se întărește spre a putea lupta mai cu succes pentru înflorirea științelor și în deosebi a moralității, fără de care abia e conștient un popor să vegeze pe pământ.

Ordinat în faptă de preot, după o lungă deprindere

in operele pietății și in științele sacre, P. Paul păși plin de umilință, de acea virtute mare a creștinismului, dar cu atât mai energic pe căile străbătute de cei ce evanghelisază pacea, pacea sfintă a omului cu om și a tuturor cu al lor Creator. Neputându-l urmări mai de aproape in această spinosă dar importantă ostenelă, eu mă voiu mărgini a spune că P. Paul era neobosit intru a catechisa pe cei mici, a propovedui adevărul celor mari, a împăca pe cei invrăjbiți, a visita pe cei bolnavi, a duce mângăiere celor osindiți, a vërsa balsamul darului ceresc in mi și zeci de mi de conștiințe rănite prin păcat, intru a desfășura la patul muribunzilor stindardul mântuirii spre a-i îndrepta către ceri, intru a arunca in mijlocul populațiunilor asuprite și cu greu incercate marile cuvinte de o sörtă mai bună in vecinicie, scurt, intru a se face timp de preste douăzeci de ani, cât a durat apostolatul său in Roma și in diferite părți ale Italiei, tuturor tôte spre a-i câștiga pe toți lu Christos. Pe lêngă aceste saū chiar in mijlocul acestor osteneli, votul confrăților il chiamă la cele mai onorifice funcțiuni ale Congregațiunei.

Dar Provedința divină îi rezervase un câmp încă și mai estins de activitate. Când se aștepta adică mai puțin, el fu chiămat in România de Monseniorele de fericită memorie *Ignatiu Paoli*, pe atunci Episcop de Nicopolea, iar mai târziu întâiul Archiepiscop latin de București.

Silit a se despărți de eterna cetate, unde avusese darul de a vedea lumina zilei, de a se inspira de tot ce-i eroic și sublim și de a se jertfi pentru binele de apropielui, P. Paul plecă cu cea mai mare însuflețire, nu numai pentru-că știa că-l chiamă acea datorință evanghelică ce rupe fiul de iubita sa mumă, ci și pentru-că avea mângăierea de a veni la sinul unei vrednice fiice a aceleiași Rome, care tocmai pe atunci (1878) după veacuri de amurțire, redeșteptase cu deplină splendoré gloria romană pe țermurii Istrului celui bătrîn.

Ajuns la București, P. Paul continuă cu același zel apostolic practica sacrului minister în sinul coloniei italiene, de vreme ce, în calitate de secretar, apoi de Vicar general, a fost brațul drept al Monseniorelui Paoli întru ocârmuirea Archidiecesei și întru toate uriașele sale întreprinderi cari pentru vecie i-au făcut neperitor numele în Biserica Catolică din România. Trecând într'aceea (1885) la o viață mai bună acest mare Arhiereu, care pe ori și unde a muncit n'a lăsat pe urma sa decât opere mărețe și cea mai profunda venerațiune, ochiul pătrunzător al Pontificalui Leon XIII se opri de a dreptul asupra P. Paul — după cum ni-a descoperit o împrejurare fericită —, și, spre generală bucurie, îl alese de mire văduvitei Biserici. A fost de lipsă însă a se pune în cumpănă inșaiși prea înalta auctoritate pontificală spre a îndupleca voința alesului la primirea acestei onori înfricoșate, a acestei sarcini grele și pline de îngrijiri fără de număr și tot atunci fără de alte privilegii decât acela de a fi un model de virtute în toate privințele. Incercarea acesta, dictată singur numai de umilința ce-l caracteriza, de a fugi de onórea cea mai înaltă a religiunii, ni este un argument suficient spre a ști până în ce măsură a satisfăcut Monseniorele Palma aceluï mare postulat care pretinde, după S. Grigoriu Nazianzenul, ca strălucirea virtuților episcopului să fie asemenea strălucirii înaltei demnități de care se apropie.

Instalat sub auspicii așa de fericite, și în vederea vârstei sale viguroasă, toți se așteptau la un episcopat lung. Ceriul însă a voit a dispune altfel, dându-ne nouă totuși în schimb acea mare mângăiere de a putea zice despre dinsul cu Înțeleptul că, *sfârșindu-se curând*, oh! foarte curând, *au plinit ani îndelungați*, că în scurtul timp de abia 3—4 ani, cât i-a înflorit sănătatea, a sêvêrșit opere cari ar fi de ajuns spre a ilustra o viață episcopescă mult mai lungă.

Și într'adevăr, datorința principală a unui episcop este de a predica și apăra pe Christos și Biserica sa contra vrăjmașilor săi, de a transmite noilor generațiuni neștirbit adevărul creștinesc. Pentru-că, episcopul în religiunea creștină nu este decât unul dintre acei barbați aleși cărora li-a zis Mântuitorul că mergend în totă lumea să învețe toate popóarele și să predice Evanghelia la totă făptura ¹⁾, și pe cari Spiritul Sânt i-a pus ca să *păstorască Biserica lui Dumnezeu* ²⁾. In ce chip și-a implinit acum, venerabilul nostru Prelat această gravă datorință, dovedesc mai întâiu neperitórele sale epistole pastorale.

Intr'un limbaj vrednic de inalta sa demnitate, cu un aparat admirabil de erudițiune, cu argumente luminóse, cu o pėtrundere ageră și cu o logică strinsă, Monseniorele Palma păsește în arena de luptă a filosofiei, și, odată, dând piept cu acea filosofie nesănătósă ce tăgădueste firea supranaturală a creștinismului, demonștră cât este ea de falsă și cât de multe sunt relele îngrozitóre ce se nasc dintr'insa spre dauna și nenorocirea neamului omenesc. O altădată dovedește, că lumina mântuitoare nu ne póte veni decât dela Christos și Biserica sa, prin care continuându-și până la capėtul veacurilor misiunea sa divină, arată tuturora, și învățaților și neinvėțaților, calea cea dréptă ce duce acolo unde în veci trăește omul fericit. O mai altădată, apucėnd pe calea învățăturilor evanghelice și tradiționale, pune Biserica în adevėrata sa lumină față cu cei ce sunt mândri de numele lui Christos, încât ei să știe a o recunóște și a nu cădea în pericolul de a se depărta de dinsa. In fine, mahnit până în adėncul inimei vėzind că și în părțile nóstre s'au importat învățăturile Ariilor, Volterilor și Renanilor,

1) Marc. 16, 16.

2) Act. 20, 28.

cară s'aŭ încercat a clătina însuși fundamentul religiunii creștinești, venerabilul Prelat, încredințat în puterea adevărului, infățișează credincioșilor precum și tuturor celor ce aŭ în cap o minte sănătoasă pe Isus Christos, autorul și consumatorul credinței ineseși, ca întocmai precum ar vedea razele sórelui umbrít de un candid norușor, așa să pótă contempla dínșii cu plăcută admirare strălucirile divinității ce se ascund sub sacra umanitate a unuia și aceluiași Christos. «Oh, gloria prea sfintei nóstre religiuni», esclama aci dínșul după o strălucită argumentațiune contra necredincioșilor, «Oh, gloria prea sfintei nóstre religiuni ajunse «la atáta evidență, încát dușmanii ei nu o pot asalta «fără de a-și pierde însași lumina rațiunii în partea «sa cea mai prețioasă!» Apoi, întorcându-se cătră credincioși, ca și cum ar fi presimțit că acestea vor fi ultimele cuvinte prin care i-ar fi agrăit cu atáta solemnitate, li lasă prin ele cea mai prețioasă moștenire: «Fraților mei prea iubiți, am scris nu numai pentru «apărarea credinței nóstre încontra celor ce nu cred, «ci și pentru a ve face pe voi cari credeți să cunóșteți tot mai mult pe Isus Christos, căci cunoscând «tot mai mult pe Isus Christos veți crește în cunóșterea «lui Dumnezeu și prin améndoue aceste cunoștințe veți «avea viața vecinică. O zise însuși D. N. Isus Christos «rugându-se Tatălui său ceresc: *Acésta este viața cea «vecinică ca să te cunóscă pe tine unul adevăratul «Dumnezeu și pe care ai trimis, pe Isus Christos»* 1).

Nu mai puțin mari găsim meritele ce și le-a câștigat ilustrul Archiereu și pe terenul administrațiunii pastorale. Monseniorele Ignățiu Paoli, după multe și nespuse de mari osteneți, cari il costară chiar viața, ajunse a înzestra Archidieceasa cu cele mai mari opere bisericești, printre cari însași acéstă Catedrală și Semi-

1) *Epist. Pastorală*, 1889.

nariul arhiepiscopal, lăsând însă moștenitorilor scaunului său sarcina de a le termina. Monseniorele Palma, însuflețit de aceleași idei mărețe, un moment n'a întârziat de a lua pe umerii săi acea sarcină glorioasă, de unde încă în cea d'ântei epistolă pastorală implora darul de sus ca, pășind pe urmele predecesorului său să pótă duce lucrurile făcute de el la acea îndeplinire ce dinsul o doria. Și spre a vă încredința că în mare parte le a și dus la o asemenea îndeplinire, n'aveți, d-lor, decât să vă întorceți privirea la pompa și magnificența cu care a îmbrăcat acest templu ce stârnește admirațiunea tuturor celor ce intră într'insul, astfel încât acum cu mai mult temeiu se pot repeți despre el însemnatele cuvinte ce le-a rostit la adresa lui dela tribuna parlamentului român ilustrul barbat de stat M. Cogălniceanu, că «este cel mai frumos edificiu religios care există în România» ¹⁾. Iar pentru înălțarea și mai mare a splendorii cultului divin, la anul 1888 obținù dela Pontificale Leon XIII fundarea acelei instituțiuni, fără de care o catedrală catolică niciodată nu-î terminată, instituțiunea capitulului metropolitan de șesă canonici titulari. Pe când zelosul Archiereu ridica și înmulția podoba casei Domnului la centru, în diferite părți ale Archidiecesei ajutura și presida la restaurarea sa și edificarea de nouă a șapte alte biserici catolice.

Ștergerea unor mari datorii ce le află contrase pentru terminarea catedralei, și pe de altă parte edificarea unui local potrivit pentru instalarea seminarului, au fost asemenea unele dintre preocupările sale cele mai mari. Și fiind-că veniturile arhiepiscopiei sunt atât de modeste, în cât nici cheltuelile zilnice nu s'ar putea acoperi numai dintr'insele, după exemplul de încredere al predecesorului său, Monseniorele Palma

1) *Monitorul Oficial* No. 24 dela 19 Decembre 1884.

făcù apel la nesécata liberalitate a carităţii creştineşti. Dumnezeu i-a bine-cuvéntat şi astă dată curajul evanghelic, astfel încât, graţie mai cu sémă munificenţii suverane a Summului Pontifice şi a M. S. Impératului şi Regelui Apostolic Francisc Iosif I, pe lângă achitarea totală a datoriilor, a putut mări terenul din stânga catedralei, şi a lăsa la plecarea sa spre Roma sumele din caré s'a ridicat mult doritul local pentru seminariu, care a şters pustiul ce era împrejurul aceleiaşi Biserici catedrale. M'am oprit, d-lor, numai la aceste câte-va fapte şi am omis a vă vorbi despre viua interesare ce a avut'o dinsul în tot-d'a-una pentru promovarea adevératului progres în popor, despre îngrijirea părintéscă pentru înflorirea disciplinei şi a studiilor în seminariu precum şi în şcólele din întréga sa archidieceasă, despre sprijinul şi protecţiunea dată sacrelor Fecióre, cuprinse cu educarea celor ce sunt destinate a fi mumele şi frumuseţea societăţii, în fine despre alte multe opere de binefacere făcute de drépta fără ca să ştie stânga sa, - pentru-că şi numai acele ne sunt de ajuns, eú cred, spre a putea exclama şi repeţi pe morméntul său, că *sfârşindu-se curénd aú plinit ani îndelungaţi.*

Aşi lipsi însă datorinţii mele dacă aşi tăcea despre ceea ce era podóba virtuţilor sale, despre bunătatea inimei şi iubirea de aprópelui ce-l înflăcára. Pátruns de salutara maximă a creştinismului, pentru care a osténit o viaţă întrégă, că o inimă stăpánită de iubirea cea sfintă ce izvoreşte din adevér, nu ştie urí decât singur numai réul, venerabilul Prelat cuprindea în inima sa pe toţi ómenii rescumpéraţi cu sângele Fiului lui Dumnezeu, şi n'avea decât o dorinţă, ca să-i vază pe toţi formând acea ginta sántă, acel popor ales, acea preuţie impératéscă de care vorbeşte Apostolul Petru în scrisorile sale. Iată, d-lor, raţiunea şi însemnătatea acelei nobile devise ce, eşind din inimă, i-se

intipări neșters pe emblemele sale arhieresti: *Gens una, unus amor*, o gintă, o iubire. — Pentru același motiv și pentru porunca S-tului Pavel ca să iubim pe cei ce ne stăpănesc pe noi, Monseniorele Palma ardea de o dragoste profundă și sinceră către această nobilă țară a României, unde avea să pască turma incredințată pastoririi sale. Din sutele de probe ce le-a dat la totă ocasiunea despre acesta, eu voiu releva numai următorul pasaj, scos iarăși dintr'una din epistolele sale pastorale :

«Nu voiu lipsi de a manifesta sentimentele mele de «stimă și de recunoștință către națiunea această strălucită, progenitură vrednică a Romanilor, care odinioară stătutu ca fruntea ôstei creștine în contra inimicilor celor mai inverșunați ai creștinătății. Impărtășindu-se de gloria celor-lalte popóre ce și-au opus piepturile neînvinse barbariei otomane, care, ca și un torente uriaș, amenința să stingă civilizațiunea creștinăscă a Europei, ea a fost condusă la luptă și la triumf de niște eroi decorați din partea Pontificilor Romani, spriginitori aprigi ai civilizațiunei aceleiași, cu titlul glorios de ostași ai lui Christos; eroi, cari ilustrându-se prin înțelepțiune și omenie ca și prin vitejie militară, au încărcat de binefaceri pe supușii lor de religiune catolică» (1).

În schimbul acestor sentimente nobile, Monseniorele Palma fu încunjurat de stima tuturor spiritelor luminate din această țară, precum și din partea tuturor celor ce au avut ocasiunea de a-l cunoște și de a apreția virtuțile lui; astfel încât episcopatul său din zi în zi lua un avint tot mai mare, până când plăcú Provedinții divine a-l chiama între aleșii săi. Spre a-l pregăti însă și mai bine pentru infricoșata ziuă a judecății sale, Dumnezeu se îndură a folosi acel mijloc prea

(1) *Epist. Pastorală*, 1885.

sfint ce, după zisa S. Scripturii, îl folosește în de obște cu aleșii săi, de focul suferințelor și al tribulațiunilor. Lungă și plină de cele mai amare chinuri a fost această probare, pe care însă credinciosul său servitor o susțină cu deplină resemnațiune, căci de timpuriu era deprins cu dinsa. Astfel curățit și pregătit, și nutrit cu merindea vieții de veci, în ziua de 2 Februarie a. c., sârbătórea Purificării Maicii Domnului, adormi în pacea lui Christos, lăsându-ne nouă dulcea speranță că dreptul Judecător îi va fi asigurat *cununa mării cee ne-veștejită*¹⁾ *ce a promis'o Dumnezeu celor ce-l iubesc pe el*²⁾.

*Sfârșindu-se curénd aũ plinit anii îndelungați, că plăcut era Domnului sufletul lui*³⁾.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

¹⁾ 1 Pet. 5, 4.

²⁾ Iac. 1, 12.

³⁾ Sap. 1. c.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Bibl. Univ. Cluj
nr. 4693 1921